

gør, at man får mod på at søge videre ud i den store verden.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Nu siger Enhedslisten, at man har læst »Flere i arbejde« og ved, hvad den reform indeholder, men jeg må sige, at jeg vil tvivle på det.

Hvis man bruger udtrykket, at der kan stilles gratis arbejdskraft til rådighed for virksomhederne, må man bare sige, at disse mennesker ikke er ansat i de virksomheder, og virksomhederne kan ikke lede disse mennesker. Virksomhederne har ikke ledelsesretten. Ledelsesretten har man kun under et løntilskudsforhold, og det er til overenskomstmæssig betaling, så det er forstemmende, at Enhedslisten benægter det heroppefra.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Hvis man også i forbindelse med virksomhedspraktikkerne tog de erfaringer op, man har fra de ganske glimrende løntilskudsjob, kunne det være, at man ville få lidt bedre resultater.

Jeg synes også, det er værd at overveje, hvordan man inden for det offentlige faktisk kunne få løst langt flere opgaver ved at lave noget mere regulær ansættelse, hvor folk kunne få deres dagpenge og understøttelse med over som en delvis finansiering af deres løn. Det er jo et kendt fænomen i både amter og kommuner og inden for staten, at der er meget store områder, som ville ligge øde, hvis man ikke kunne trække på aktiverede, så der er altså en problematik her, man også fra Venstres side er nødt til at forholde sig til. Jeg ved godt, det vækker ubehag, men det tror jeg man er nødt til.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Kl. 19.15

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 13:

Forslag til folketingsbeslutning om deltagelse i arbejdsmiljøforskningsprojekter.

Af Line Barfod (EL) m.fl.

(FremSAT 21/10 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Enhedslisten har fremsat forslag til folketingsbeslutning om, at regeringen skal sørge for, at Arbejdstilsynet får hjemmel til at pålægge bestemte virksomheder og brancheforeninger at deltage i forskningsprojekter vedrørende arbejdsmiljø.

Baggrunden for forslaget er ifølge de tilhørende bemærkninger en konkret sag, hvor Arbejds milj øinstituttet havde planlagt et forskningsprojekt om manganpåvirkning på støberier; et projekt, som imidlertid måtte opgives, da kun det ene af de to støberier, som skulle deltage, ville være med.

Enhedslistens forslag rejser en række spørgsmål. Er der sorte huller i arbejdsmiljøforskningen, fordi virksomhederne nægter at deltage i forskningsprojekter? Er løsningen derfor at tvinge virksomhederne til at deltage? Hvilken konsekvens ville det have at tvinge virksomheder til at deltage? Eller med andre ord: Hvilken slags forskningsresultater ville man få ud af det?

Det er vanskelige spørgsmål at skulle besvare, og jeg har derfor rådført mig med nogle eksperter, nemlig eksperterne inden for mit ministerområde, Arbejds milj øinstituttet.

Meldingen fra forskerne er klar. De siger nej til at tvinge virksomhederne til at deltage i forskning. Ud fra Arbejds milj øinstituttets erfaringer vil en hjemmel til at pålægge virksomheder og brancheforeninger at deltage i arbejdsmiljøforskningsprojekter næppe forbedre mulighederne for at gennemføre forskning af den nødvendige gode kvalitet.

Ifølge Arbejds milj øinstituttet er det helt centrale problem, at en tvangsmæssig og uønsket deltagelse i et forskningsprojekt sjældent eller aldrig vil give troværdige resultater. Hvis man tvinger virksomheder til at deltage, vil det være umuligt at vide, i hvilken udstrækning arbejds-

metoder og adfærd vil blive ændret som følge af, at virksomhederne oplever tvang.

Det vil derfor være umuligt at vide, om de påvirkninger, forskerne kan måle, vil svare til, hvad der normalt forekommer på virksomheden. At tvinge virksomheder til at deltage ville også skabe en ubehagelig loyalitetskonflikt for de ansatte eller en eventuel frygt for represalier. Det ville svække undersøgelsens troværdighed.

I den konkrete sag om manganpåvirkninger på støberier kunne forskningen ifølge Arbejdsmiljøinstituttet i princippet have været gennemført ved undersøgelser af de udsatte personer, uafhængigt af virksomhederne. Det ville have været muligt, fordi graden af manganpåvirkninger kan bestemmes ved at måle indholdet af mangan i blod. Og en sådan blodprøve kan tages uden for virksomheden. Den behøver med andre ord ikke at blive taget, mens man er i gang med sit arbejde.

Men i de tilfælde, hvor det i forskningsprojekter er afgørende, at virksomheden er involveret, fordi det f.eks. er en bestemt arbejdsfunktion, som skal undersøges, er det Arbejdsmiljøinstituttets erfaring, at virksomhedernes aktive og ønskede deltagelse er en nødvendig forudsætning for at opnå troværdige resultater. Virksomhederne skal kunne se egen fordel og tage ejerskab til projektet. Med andre ord: Forskning af høj kvalitet kan ikke opnås under tvang.

Almindeligvis har Arbejdsmiljøinstituttet ikke problemer med at få virksomheder til at deltage i forskningsprojekter. Instituttet sørger nemlig for at inddrage branchens detaljerede praktiske viden om de konkrete virksomheder og udarbejder derefter i et tæt samarbejde med brancherepræsentanter et informationsmateriale, der både sendes til virksomheden og til de personer, som skal deltage i undersøgelsen.

Arbejdsmiljøinstituttets vurdering er også, at der ikke findes sorte huller i forskningen, som skyldes, at virksomheder ikke kan tvinges til at deltage i forskningsprojekter. Hvis der fandtes huller, ville de heller ikke kunne fyldes ud med forskning foretaget på virksomheder, som var tvunget til at deltage, fordi resultaterne som nævnt ikke ville blive troværdige.

Jeg vil gerne understrege, at jeg på mange måder i denne sag deler Enhedslistens holdning. Jeg er også bekymret for, om der går ansatte rundt på de danske arbejdspladser og udsættes for ting i arbejdsmiljøet, som gør dem syge. Jeg er også interesseret i at kunne gribe ind over for sådanne virksomheder.

Kl. 19.20

Det har vi heldigvis også mulighed for. Vi har nemlig § 21 i arbejdsmiljøloven. Den paragraf giver Arbejdstilsynet mulighed for at kræve undersøgelser foretaget for at konstatere, om arbejdsmiljøforholdene er i orden. Arbejdstilsynet har denne mulighed for at kræve undersøgelser både i tilfælde af en konkret begrundet mistanke på en virksomhed og som led i en mere generel undersøgelse eller løbende kontrol af forholdene i f.eks. en branche.

Arbejdstilsynet kan f.eks. komme ud på en virksomhed, hvor der arbejdes med farlige stoffer og materialer. Virksomheden har måske et ventilationsanlæg, men meldinger fra en række af de ansatte giver tilsynet mistanke om, at de ansatte muligvis udsættes for sundhedsskadelige påvirkninger fra de stoffer og materialer, som anvendes.

I et sådant tilfælde kan Arbejdstilsynet forlange, at forholdene undersøges til bunds. Udgangspunktet er, at virksomheden selv skal tilrettelægge undersøgelsen, men Arbejdstilsynet kan dog give påbud om, at der skal indhentes bistand fra særligt sagkyndige, hvis det vurderes, at virksomheden ikke selv kan løfte opgaven.

Den paragraf, § 21 i arbejdsmiljøloven, er vigtig, for den giver Arbejdstilsynet mulighed for at få undersøgt forhold, som giver anledning til bekymring. Med § 21 har vi efter min bedste overbevisning tilstrækkelige muligheder for at tvinge virksomheder til at få undersøgt mistænkelige arbejdsmiljøforhold.

Det var hovedbegrundelserne for, hvorfor regeringen ikke mener, at der er behov for en hjemmel til at tvinge bestemte virksomheder til at deltage i forskningsprojekter.

Så vil jeg komme ind på et andet punkt, hvor regeringen ligger helt på linje med Enhedslisten. Det er i spørgsmålet om behovet for en styrket arbejdsmiljøforskning. Enhedslisten finder, at det er nødvendigt med en styrket arbejdsmiljøforskning, fordi manglende forskning kan betyde, at åbenlyse arbejdsskader ikke anerkendes, og jeg kunne ikke være mere enig.

Behovet for en styrket arbejdsmiljøforskning var også baggrunden for, at jeg sidste år under satspuljeforhandlingerne fremsatte et forslag om etablering af en arbejdsmiljøforskningsfond, et forslag, der heldigvis var bred opbakning til, og hvor satspuljepartierne og regeringen blev enige om at afsætte i alt 82,6 mio. kr. over en 4-årig periode.

Oven i disse 82,6 mio. kr. lagde arbejdsmarkedets parter i Arbejdsmiljørådet en bevilling på i alt 40 mio. kr. Og for at sætte kronen på værket er der i forbindelse med satspuljeforhandlingerne for 2004, som netop er blevet afsluttet, afsat yderligere 36,4 mio. kr. til arbejdsmiljøforskning.

Det er et resultat, jeg er meget stolt af. 159 mio. kr. til en styrket arbejdsmiljøforskning er en tiltrængt saltvandsindsprøjtning, som kan mærkes. Og jeg forventer mig gode resultater, da fonden giver støtte ud fra strategiske overvejelser om, hvor vi mangler viden om arbejdsmiljøet.

Der er ingen her i salen, der skal være i tvivl: Forskning i arbejdsmiljø er en mærkesag for mig, og det skal være forskning, som både har en høj kvalitet og er relevant for arbejdsmiljøet.

Derfor har Arbejdsmiljøforskningsfonden to udvalg, et strategisk udvalg, hvor arbejdsmarkedets parter sidder med, og hvor man diskuterer, hvilke forskningstemaer som skal prioriteres højt, og et videnskabeligt udvalg med anerkendte forskere, som sikrer kvaliteten i forskningsprojekterne. En af fordelene ved fonden er, at den også forøger mulighederne for at få virksomhederne til at deltage i forskningsprojekter.

Når arbejdsmarkedets parter sidder med i det strategiske udvalg, får vi større sikkerhed for, at der gives støtte til forskning, som er relevant for arbejdsmiljøet, og som kan bruges i arbejdsmiljøindsatsen ude på virksomhederne. Men arbejdsmarkedets parter kan også tilskynde virksomheder til at deltage i konkrete forskningsprojekter. Arbejdsmarkedets parter har på den måde mulighed for at gøde jorden hos virksomhederne.

Den model tror jeg langt mere på end en tvangsmodel, for troværdige forskningsresultater kan ikke opnås ved tvang. Kvalitet i forskningen kan ikke opnås ved tvang, og tvang giver dårlig forskning. Derfor må Enhedslistens forslag til folketingsbeslutning afvises.

Kl. 19.25

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Det glæder mig selvfølgelig, at ministeren og regeringen er så positive over for arbejdsmiljøforskningen.

Nu kan jeg se, at den minister, jeg skulle spørge, desværre går. Men det, der undrer mig, er, at ministeren nu står her og siger, at man godt ville kunne gennemføre manganundersøgelsen, for det er ministeren selv, der i et svar til mig sidste

år har meddelt, at det ikke var muligt at gennemføre undersøgelsen, og at støberierne nægtede at medvirke.

Nu er jeg meget forvirret over, hvad lovtilstanden egentlig er. Men jeg kan forstå, at jeg må stille nogle skriftlige spørgsmål for at få det afklaret, da ministeren ikke længere er til stede.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Vi har skam en minister til rådighed, vi har indtil flere.

(Kort bemærkning).

Lene Garsdal (SF):

Ja, jeg har lidt det samme problem som fru Line Barfod, at jeg også ville stille et spørgsmål til beskæftigelsesministeren.

Det, jeg vil spørge om, er: Ministeren henviser til § 21, hvorefter Arbejdstilsynet kan konstatere, om arbejdsmiljøet er i orden, men den kan jo ikke skaffe ny viden. Når ministeren så siger, at manganundersøgelsen også kunne laves ved hjælp af blodprøver fra de personer, er det jo netop det, der var hele pointen. Man ved jo ikke, hvor meget påvirkning på arbejdspladsen der skal til, for at det giver en sundhedsskade. Og det er jo det at generere en ny viden, som var hele problemstillingen i det her forskningsprojekt.

Derfor mener jeg, at jeg vil spørge, om ikke ministeren ser, at der er et hul, som vi mangler at få lappet.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Det er til den fungerende beskæftigelsesminister. Ja, vi går videre i talerækken.

Flemming Oppfeldt (V):

Enhedslisten foreslår, at Arbejdstilsynet skal have mulighed for at tvinge danske virksomheder til at deltage i forskningsprojekter. Det er en dårlig idé.

Det er umuligt at forestille sig, at en sådan tvangsforskning ville blive af ordentlig kvalitet. Og der er jo ikke noget reelt problem med at fremme arbejdsmiljøforskningen her i landet. Tværtimod har regeringen netop bevilget i alt 159 mio. kr. ekstra til forskning i arbejdsmiljøet.

Enhedslisten peger i begrundelsen for forslaget på, at der i 1999 har været en enkelt dansk virksomhed, der ikke har ønsket at deltage i et bestemt forskningsprojekt om mangan. Det er altså et enkeltstående eksempel, der er årsag til, at alle danske virksomheder nu skal mistænke-

liggøres. Det er malplaceret, og det er især helt ved siden af, fordi Enhedslisten udmærket godt ved, at alle de lønmodtagere, der ønsker at indgå i forskningsprojekter, har deres ret til det.

I Venstre er vi tilfredse med de bestemmelser, der allerede er i arbejdsmiljøloven. Det fremgår af § 21, at Arbejdstilsynet allerede i dag kan kræve undersøgelser gennemført, hvis der er risiko for, at arbejdsforholdene ikke er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige.

Så lønmodtageren på den enkelte virksomhed er altså allerede sikret i dag, og den tvangsordning, Enhedslisten ønsker, tjener kun til at miskreditere dansk erhvervsliv. Enhedslisten ønsker med forslaget her at signalere, at alle virksomheder er onde og nægter at deltage i fornuftig arbejdsmiljøforskning. Men Enhedslisten tager også i denne sag fejl.

Da Dansk Folkepartis ordfører, hr. Bent Bøgested, desværre ikke kan være til stede, skal jeg oplyse, at Dansk Folkeparti heller ikke kan støtte forslaget. Og jeg kan oplyse, at Det Konservative Folkepartis ordfører, fru Charlotte Dyremose, heller ikke kan være til stede, men jeg skal oplyse fra Det Konservative Folkeparti, at de heller ikke kan støtte forslaget fra Enhedslisten.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg tror, at hr. Flemming Oppfeldt ville have godt af at komme lidt ud i virkeligheden og også sætte sig lidt ind i politikområder rundt om.

Kl. 19.30

Jeg ved ikke helt, hvor hr. Flemming Oppfeldt har fået den opfattelse, at Enhedslisten skulle mene, at alle virksomheder er onde, og at vi derfor ønsker at forfølge alle virksomheder.

Vi har bare det problem, at vi ligesom beskæftigelsesministeren er dybt forundrede over, at der kan være virksomheder, der ikke vil undersøge, om deres arbejdsmiljø er så dårligt, at folk kan risikere at dø af det. Det synes vi sådan set er et ret alvorligt problem, som man bør finde ud af, hvad man kan gøre ved. Beskæftigelsesministeren har ikke anvist nogen forslag, derfor er vi kommet med et forslag.

Og så kan jeg altså ikke lade være med at sige, at Venstre på andre områder jo mener, at på baggrund af bare en enkelt eller nogle ganske få sager, hvor det er dem i bunden af samfundet, man mistænker for at have gjort et eller andet galt, skal vi straks ændre lovgivningen, og så skal der straks indføres en række instrumenter

for at kunne mistænkeliggøre, indhente oplysninger osv.

På socialområdet har man indført uagtsomt bedrageri. Jeg kan indhente oplysninger hos alle mulige mennesker, hvis der er én, der er mistænkt for uagtsomt bedrageri. Men når det gælder noget så alvorligt, som at arbejdsmiljøet slår folk ihjel, så mener Venstre altså ikke, at det er relevant at rejse en debat.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Bjarne Laustsen som ordfører.

Bjarne Laustsen (S):

Socialdemokratiet har stor sympati for Enhedslistens forslag. Det er jo klart, at der er en række problemsæt i vores samfund, der er processer, som man laver, og efterfølgende viser det sig ofte, at der er sket nogle skader på de mennesker, som har arbejdet på støberier osv. Man har givet et eksempel på det, og derfor vil vi godt være med til under udvalgsarbejdet at kigge lidt på, hvordan og hvorledes vi kan arbejde videre med de spørgsmål her.

Det er jo sådan, som ministeren også var inde på, at satspuljepartierne har lavet en Arbejdsmiljøforskningsfond, og i den udstrækning, at det her forslag ikke strider imod det, synes jeg godt, at vi kan arbejde videre med det.

Ministeren var meget inde på at sige, at man ikke kunne tvinge virksomhederne. Det kom der ikke noget godt ud af. Det blev forskningsresultaterne ikke bedre af osv., men til gengæld må det jo være sådan, at hvis nogle virksomheder påfører samfundet et eller andet problem, f.eks. udledning, eller at mennesker kommer til skade eller noget andet, så kunne det være meget godt – og det er jo en god tanke, Enhedslisten har fået – at sige, at de skal bidrage til at finde løsningen på det.

Det er sådan, jeg oplever Enhedslistens forslag. Så kan vi jo strides lidt om detaljerne, hvordan og hvorledes det skal være, men hvis man kan dokumentere, at vi kan klare alle de forslag, der ligger, inden for det her, så behøver vi måske ikke virksomhedernes bidrag til at gøre det.

Det er i hvert fald et element, som vi meget gerne vil kigge på under udvalgsarbejdet, hvordan og hvorledes vi håndterer det her. Der er jo også hele spørgsmålet omkring forebyggelsen. Det er jo sådan, at hvis vi ikke kan vurdere en eller anden ting, så har vi et problem. Det er forebyggelse, dokumentation osv.

Derfor hænger det også godt sammen med det, som en række partier vil, herunder både Enhedslisten, SF og Socialdemokratiet, nemlig at udbygge BST, bedriftssundhedstjenesten. Det hænger også lidt sammen med de ting her.

Derfor er vi positive over for forslaget. Vi kan ikke sige endeligt ja til forslaget, men vi vil gerne være med til at arbejde videre for at se, om vi kan finde en model, for det kunne jo være, at det kunne supplere allerede eksisterende forskningsmidler, så vi kunne forske noget mere, end vi gør, og det er vi bestemt ikke afvisende over for.

Så ikke en afvisning, men en positiv indgang til det, som vi gerne vil arbejde videre med under udvalgsarbejdet, og det mener Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne også.

Lene Garsdal (SF):

Jeg vil sige, at SF hilser forslaget velkomment. Som det også fremgår af bemærkningerne, er baggrunden for forslaget de gentagne afslag, som de Danske Støberiers Brancheforening har givet til at medvirke i forskningsprojekter, og det er, selv om det er anerkendte forskningsinstitutioner som Arbejdsmiljøinstituttet, der i samarbejde med Arbejdsmiljørådet har stået for projekterne.

Så for mig er det svært på den baggrund at se, hvordan det skal være muligt her i landet at blive klogere på den sammenhæng, der er mellem de påvirkninger, der er ude på arbejdspladserne, og de helbredseffekter, der er hos de ansatte.

Vi har netop her for nylig vedtaget en arbejdsskade reform, og en væsentlig brik i den reform var netop begrebet medicinsk dokumentation. Her åbnes der mulighed for at supplere de tilfælde, hvor der ikke eksisterer et såkaldt fuldt videnskabeligt bevis med den viden, der rent faktisk findes eller kan fremskaffes inden for et område.

Kl. 19.35

Med arbejdsskadeloven i hånden kan Arbejdsskadestyrelsen opfordre forskningsinstitutioner til at gennemføre undersøgelser i overensstemmelse med Arbejdsskadestyrelsens vidensbehov. Det blev også besluttet i forbindelse med den reform, at man straks skal gå i gang med at se på nedslidningsskader primært inden for rengøringsområdet og social- og sundhedsområdet.

Hvis vi nu forestiller os, at f.eks. rengøringsbranchen nægter at medvirke til sådan nogle undersøgelser, så vil det ikke være muligt at opfylde intentionerne i arbejdsskadeloven. Derfor

finder vi i SF, at det her forslag er mere aktuelt end nogen sinde.

Nu peger forslaget på, at det er Arbejdstilsynet, der skal have en hjemmel til at pålægge bestemte virksomheder eller brancher at deltage i forskningsprojekter om arbejdsmiljø. Man kan naturligvis diskutere, om det er hensigtsmæssigt, at det er Arbejdstilsynet, som skal pålægges den opgave. Men for SF er det naturligt at lade Arbejdstilsynet være drivkraften. Arbejdstilsynet er i kontakt med virksomhederne, men også den forskningsviden, som man ville kunne få ved denne type forskningsprojekter, vil i høj grad også være af værdi for Arbejdstilsynet i deres bestræbelser på at sikre et godt arbejdsmiljø. Så vi støtter forslaget.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Line Barfod som ordfører for forslagsstillerne.

Line Barfod (EL):

Jeg vil gerne takke for debatten, der jo blev lidt kort og startede lidt forvirret, da ministeren pludselig måtte gå sin vej. Jeg håber, at vi kan få en noget mere konstruktiv debat under udvalgsarbejdet, for jeg kunne forstå, at i hvert fald ministeren, SF, Socialdemokratiet, De Radikale og Kristendemokraterne er optaget af problemstillingen. Jeg var mere i tvivl om Venstres og De Konservatives holdning.

Men det lyder, som om der er en bred interesse for at se på, hvad vi gør, når der er nogle virksomheder, der indtager den mærkværdige holdning, at de ikke vil have undersøgt, om de har så dårligt et arbejdsmiljø, at deres medarbejdere kan blive så syge, at de kan dø af det. Ministeren gav jo allerede sidste år udtryk for forundring i sit svar til mig. Derfor håber jeg da også, at ministeren under udvalgsarbejdet vil uddybe de bemærkninger, han kom med, om, at han mente, at der allerede i dag var muligheder for at indhente de nødvendige oplysninger.

Jeg forstår så ikke helt, at nogen skulle have fortalt ministeren, at det er nok med blodprøver, når vi lige præcis snakker mangan, for det er det ikke. Det var jo det, som undersøgelsen strandede på, nemlig at man havde taget blodprøverne, og at det ikke var nok. Det var også nødvendigt at have undersøgelser på støberierne og høre om arbejdsprocesserne på støberierne for at kunne komme videre i forskningsprojektet.

Den holdning, der var fra Venstre og De Konservative, undrer mig lidt. Det gør det også, at

ministeren i første omgang afviser forslaget, da vi jo på andre måder kender til begrænsninger i arbejdsgivernes brug af deres ejendomsret inden for arbejdsmiljøsystemet. Arbejdstilsynet har fri adgang til virksomhederne som myndighed, og derfor skulle det jo også være muligt at give dem en hjemmel til at pålægge virksomhederne at deltage i forskningsprojekter. Om det så skal være Arbejdstilsynet, og hvordan vi skal gøre det, vil vi selvfølgelig gerne se på under udvalgsarbejdet, som nogle af ordførerne var inde på.

Vi er selvfølgelig glade for, at der er bred enighed i Folketinget om, at man skal satse på arbejdsmiljøforskning, og at der er givet penge til det, der i forbindelse med arbejdsskaderformen er lagt vægt på, nemlig at der skal være bedre muligheder for at få anerkendt erhvervs sygdomme på baggrund af den tilgængelige viden om sammenhæng mellem påvirkninger og skader. Men hvis man skal have den mulighed for at sige, at man skal kunne få anerkendt erhvervs sygdommene, så skal vi altså også have noget forskning. Der skal være noget tilgængelig viden, for at man kan bruge den.

Derfor er det også vigtigt, at vi fremmer forsigtighedsprincippet, at vi ikke siger, at hvis vi slet ikke har nogen viden, så må folk bare fortsætte med at arbejde under de påvirkninger, som vi egentlig ikke ved hvad kan betyde, som vi så i forbindelse med manganskandalen, og som vi har set med asbest og andet.

Jeg skal selvfølgelig også lige for god ordens skyld sige, at vores forslag her ikke handler om, at de ansatte skal til at være forsøgskaniner, at det er dem, der skal tvinges til at medvirke i forskning. Det, vi taler om, er, at virksomhederne skal kunne pålægges at komme med de oplysninger, der er nødvendige for at kunne se, om der er sammenhæng mellem de resultater, man konstaterer, når de ansatte kommer til undersøgelser og andet.

Hvis de selv samtykker i at komme til undersøgelser, så skal man også kunne få oplysninger fra arbejdsgiverne. Det er de fleste virksomheder naturligvis indstillet på, men der er så nogle ganske få, der ikke er indstillet på det, og der bliver vi nødt til at diskutere, hvad vi så gør i de sager.

Vi har drøftet det her forslag med en lang række af de mennesker, der arbejder på området, og har fået positive tilkendegivelser fra folk, der har fulgt de her mangansager gennem en

længere årrække: forskere, ansatte på støberierne og fagforeninger.

Kl. 19.40

Når vi har valgt i det her forslag at fokusere så meget på mangan, så er det, fordi det er så tydeligt et eksempel. Vi kender fra Stålvalseværket de konsekvenser, det kan have, og den forskning, der er lavet der. Vi har så omvendt støberierne, som har valgt at blokere for forskning, og det viser helt tydeligt, at der kan opstå et problem, som vi altså mener, at man skal gå ind og gøre noget ved.

Så vi glæder os til udvalgsarbejdet og til, at vi kan stille ministeren nogle uddybende spørgsmål til den indledning, han kom med.

Beskæftigelsesministeren (Bertel Haarder, fg.): På beskæftigelsesministerens vegne skal jeg sige tak for de faldne bemærkninger, som jeg har noteret, og som jeg vil lade gå videre til ham.

Han har et uomtvisteligt engagement i arbejdsmiljøforskning, men han mener oprigtigt ikke, at der kommer noget godt ud af at tvinge virksomheder med i almene forskningsprojekter.

Hvis det derimod drejer sig om forskning eller undersøgelser af noget, der foregår på en konkret virksomhed, og som kan være til skade for medarbejderne på den virksomhed, så er der ingen tvivl om, at virksomheden kan tvinges, for som der står i § 21 i arbejdsmiljøloven:

»Når arbejdstilsynet forlanger det, eller når forholdene i øvrigt giver anledning dertil, skal arbejdsgiveren lade foretage undersøgelser, prøver og besigtigelser eventuelt ved særligt sagkyndige for at konstatere, om arbejdsforholdene er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige.«

Når fru Line Barfod siger, at Enhedslistens forslag er henvendt til, og jeg citerer næsten nu, virksomheder, der har en så mærkværdig holdning, at de ikke vil lade sig undersøge for at finde ud af, hvad det er, der gør medarbejderne syge, citat slut, så må jeg sige, at sådanne virksomheder kan blive pålagt at deltage i forskning.

Det, de ikke kan pålægges, er at deltage i forskning, som har almen værdi, og som ikke direkte vedrører et eller andet, som er gået galt eller ikke gået galt på den pågældende virksomhed.

Her er det, at jeg – som tidligere forskningsminister – må støtte beskæftigelsesministeren i, at der ikke kommer meget ud af tvang, når man skal lave almene forskningsprojekter. Her i lan-

det kan vi tale os til rette. Hvis en virksomhed har den holdning, at den ikke vil være med, så må man jo prøve at overtale den. Man må få den til at indse sin egen interesse i det, hvad langt de fleste virksomheder jo har. Så jeg må oprigtigt sige på regeringens vegne, at vi ikke ser nogen grund til tvang.

Hvad i øvrigt de stillede spørgsmål angår, har de forskellige ordførere ret i, at de egner sig vældig godt til at blive besvaret i udvalget. Hvis fru Line Barfod har ret i, at der er en modstrid mellem noget, beskæftigelsesministeren tidligere har sagt, og noget, han har sagt i dag, så skal jeg fortælle, at det så er det, han har sagt i dag, der gælder. Det sidste ord gælder.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg ved ikke, om det var en nyhed, fru Lene Garsdal kom til at overbringe, for man talte om den afgående minister, og jeg vidste jo ikke, at ministeren måske skulle til dronningen osv. Det får vi læse om i avisen i morgen.

Men det, jeg glædede mig over, var den fasthed, som den vikarierende minister viste og sagde: Hvis det er sådan, så skal de have kniven. Det var næsten som at høre beskæftigelsesministeren sige: Vi må straffe de onde, de, der ikke gør noget, og være gode ved de gode. Det er derfor, det er ret interessant, at en ministerkollega også kan være optaget af det der spørgsmål om at lave en ny arbejdsmiljøreform, for der er virkelig en værdislaphed i den måde, som beskæftigelsesministeren fører sig frem på.

Det er jo sådan, at de virksomheder, der gør noget, får lavet et certifikat, dokumenterer, at de har orden i sagerne, skal igennem tingene hvert tredje år, mens de, der ingenting gør, kan vente til hvert elvte år. Derfor er det lige før, jeg godt kunne finde på at ønske sådan en fasthed i det her arbejde, for det er utrolig vigtigt netop over for de virksomheder, der bare lader stå til. Der tror jeg at der skal en meget fast ministerhånd til.

Men nu må vi se under udvalgsarbejdet, og hvis det så ikke lykkes, må vi opfordre til, at der kommer et skifte på posten.

Kl. 19.45

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg kan bekræfte, at ministeren ikke er afgående, han er i fjernsynet sammen med andre. Det er en forudbestilt udsendelse.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af lovforslag nr. L 47: Forslag til lov om Banedanmark.

Af trafikministeren (Flemming Hansen).
(Fremsat 5/11 2003).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Christian Lund Jepsen for Venstre og De Konservative.

Forhandling

Christian Lund Jepsen (V):

Da Venstres ordfører, fru Gitte Lillelund Bech, ikke kan være til stede, skal jeg oplæse hendes ordførertale:

I Venstre støtter vi den fortsatte liberalisering af jernbaneområdet, herunder liberalisering af togdriften og institutionelle tilpasninger til sikring af fortsatte udbud og effektiviseringer.

Derfor er omdannelsen af Banestyrelsen til Banedanmark, der er et rent produktionsselskab i forhold til jernbanenettet, en god idé. Banedanmark vil i fremtiden forvalte en infrastruktur af stor samfundsmæssig betydning, hvilket især understøttes af den seneste indgåede trafikaf-tale, hvor fornyelsen af jernbanenettet prioriteres højere end nogen sinde, og det skal Banedanmark bidrage til.

Derudover udskilles alle myndighedsopgaver og politisk orienterede planlægningsopgaver fra Banestyrelsen til den nyetablerede trafikstyrelse, hvilket tillige understøtter dannelsen af en professionel infrastrukturoperatør i Danmark. Banedanmark vil således få en entydig